

Aleg 1099

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o przedłożeniach Wydziału krajowego w sprawie publicznego pośrednictwa pracy.

Wysoki Sejmie!

W sprawie publicznego pośrednictwa pracy przedłożył Wydział krajowy następujące sprawozdania, przydzielone Komisji administracyjnej:

- a) odnoszące się do czynności Wydziału krajowego i biur lokalnych za rok 1907 z daty 25. czerwca 1908 L. 65.062, drugie w tej samej materii za rok 1908 i I. półrocze r. 1909 z daty 29. lipca 1909 L. 85.109, wreszcie trzecie z daty 14. lipca 1910 L. 84.379, obejmujące okres czasu za II. półrocze 1909 i I. półrocze 1910;
- b) z projektem ustawy zmieniającej organizację publicznego pośrednictwa pracy z daty 25. czerwca 1908 L. 65.061.

Wymienione sprawozdania postanowiła Komisya administracyjna łącznie traktować i załatwić, gdyż omawiają ten sam przedmiot, uzupełniają się nawzajem i stanowią jedną całość.

Wobec przedłożenia projektu nowej ustawy uznała jednak Komisya za zbyt szkodliwe rozbiierać szczegółowo sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z ostatnich 3½ lat na polu publicznego pośrednictwa pracy. Komisya ogranicza się do podniesienia z zadowoleniem, że Krajowe Biuro pracy przyłożyło w tym okresie czynną rękę do zdobycia nowych a korzystnych terenów wychodźczych dla naszych robotników, mianowicie w Czechach i we Francji. Komisya wyraża zapatrywanie, że każde takie nowe a dogodne pole pracy, łamiące monopol dotychczasowy Prus w zatrudnianiu naszych sezonowych wychodźców, leży niewątpliwie w interesie naszego wychodźstwa, a tem samem i całego kraju. Komisya spodziewa się też, że Krajowe Biuro pracy w tej działalności zapewnienia naszemu wychodźstwu najlepszych możliwie warunków pracy nie ustanie.

Z uznaniem też podnosi Komisya postanowienie c. k. Namiestnictwa w sprawie powoływania urzędników publicznych Biur pracy do kontroli nad agencjami prywatnymi. Rezolucją z 13. marca 1907 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd do ścisłej kontroli nad koncesyonowanymi prywatnymi biurami pośrednictwa pracy. Komisya wyraża więc nadzieję, że fachowa pomoc organów publicznych Biur pracy przyczyni się do ułatwienia c. k. Rządowi spełnienia tego tak ważnego a dotąd tak bardzo zaniedbanego zadania.

W dalszym ciągu sprawozdania zajmuje się Wydział krajowy trudnymi warunkami publicznego pośrednictwa pracy w naszym kraju, które jak najspieszniejszej i radykalnej wymagają naprawy. Na tem miejscu podnosi Komisya, że ze swej strony Wydział krajowy uczynił wszystko, co leżało w jego mocy, aby w danych warunkach poszczególne Biura pracy odpowiadały swemu zadaniu.

Komisyja proponuje tedy przyjęcie do wiadomości zacytowanych pod a) trzech sprawozdań Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy za czas od 1. stycznia 1907 do 30. czerwca 1910.

Na podstawie przeprowadzonych badań o ujemnych stronach obecnej organizacji publicznych Biur pracy oraz na podstawie osiągniętych rezultatów dotychczasowej działalności Biur przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że nie mogą one należycie spełniać swego zadania.

Ustawa z roku 1904 poruciła te ważne dla stosunków ekonomicznych i społecznych zadania lokalnym czynnikom samorządnym, przedewszystkiem Radom powiatowym i stołecznym miastom w kraju, pozostawiając ich własnemu uznaniu zupełną swobodę w zakładaniu i wewnętrznej organizacji biur.

Brak ustawowego przymusu do zakładania biur, przeciw któremu może i słusznie walczone z różnych stron, spowodował że na 74 autonomicznych powiatów oświadczyła się dotąd mniej niż połowa Rad powiatowych, bo zaledwie 33 za utworzeniem biur; 40 zaś oświadczyło się wręcz przeciw, przytaczając jako powód tego swojego stanowiska przeważnie wzgląd na brak środków finansowych, gdyż tylko niektóre z nich nie uznały potrzeby wprowadzenia biur w życie w swoim powiecie z innych powodów. W jednym zaś powiecie nie powzięto dotąd żadnej decyzji.

Pomimo oświadczenia się 33 powiatów za utworzeniem biur, było czynnych samoistnie do czasu sprawozdania Wydziału krajowego tylko 24 biur.

Obok małej sieci biur powodem nie dosyć wydatnych skutków działalności jest nieodpowiedni dobór personalu w zorganizowanych biurach

Rady powiatowe, które uznały potrzebę zaprowadzenia instytucji pośrednictwa pracy, nie chciały przysparzać powiatowi wydatków na personal biurowy. Przyjęły więc za małym wynagrodzeniem funkcjonaryszki bez dostatecznych kwalifikacyi, albowiem poruciły czynności swoim urzędnikom, jako dodatkowe do ich zawodowego zajęcia agendy.

Otóż przy tak małej sieci biur i przy takim uposażeniu w siły, działalność biur nie mogła się tak rozwijać, aby nadażyć wytwarzającym się stosunkom i potrzebie.

Brak danych o wyniku działalności biur prywatnych nie pozwala sądzić o rozmiarach z jednej strony ruchu robotników wszelkiej kategorii szukających pracy, z drugiej strony ruchu pracodawców ofiarujących pracę. Wiadomo tylko, że około 200.000 jednostek wyrusza z kraju corocznie za pracą.

Jeżeli się jednak weźmie pod rozwagę ruch w naszych biurach, działających na podstawie ustawy z r. 1904., musi się odnieść wrażenie, iż publiczne biura mogłyby być oddać znakomite usługi sprawie, gdyby im zapewniono sprawność i gdyby ich było więcej.

Rezultaty działalności z r. 1908 i 1909. dają w tym kierunku pewną wskazówkę. W roku 1908. zgłoszono wolnych miejsc dla pracy 49.986 (w kraju 13.190 za granicą 36.796) a 34 574 osób zgłaszających się o pracę przeprowadziły biura skutecznych pośrednictw 27.653 (22.020 za granicą a 5.633 w kraju). W roku 1909. zgłoszono wolnych miejsc 42 545 (w kraju 13.770, za granicą 28.775) a na 38.639 szukających pracy otrzymało ją 26.294 (7.612 w kraju a 18.682 za granicą).

A zatem w roku 1908. 22.333 nie zaspokojonych pracodawców i 6.939 nie obsłużonych, zgłaszających się o pracę, zaś w roku 1909 - 16.251 pracodawców, a 12.345 robotników szukać musiało innego pośrednictwa.

A jednak przedstawione przez Wydział krajowy daty statystyczne z pięciu lat istnienia biur, opartych o ustawę z roku 1904 wskazują dowodnie, iż zaufanie do takich biur co raz więcej wzrastało, że interesowani co raz częściej zwracali się o pośrednictwo. Przyniesione daty statystyczne prowadzą też do wniosku, że większa

ilość ustawowo a jednolicie zorganizowanych, w odpowiednie siły i środki uposażonych biur zawładnąby mogła całym ruchem w podaży i popycie pracy w całym kraju.

Przytoczone daty wskazują także, iż myśl zasadnicza ustawy z roku 1904, tj. oparcie działalności biur o samorząd lokalny była teoretycznie dobrą i że tylko czynniki powołane do bezpośredniego wykonywania ustawy, jakoteż do czuwania nad wykonaniem, a przedewszystkiem władze polityczne nie dosyć przejęły się ważnością i przeprowadzeniem zadania i celów ustawy.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 13. marca 1907. polecił Wydziałowi krajowemu, aby zbadał dokładnie braki w funkcyonowaniu publicznych biur pośrednictwa pracy i ażeby na podstawie wyniku badań oraz zebranych doświadczeń przedstawił na najbliższej sesji odpowiednie wnioski, a gdyby tego potrzeba zachodziła, ewentualnie także wnioski zmierzające do zmiany obecnie obowiązującej ustawy.

W ślad za tem poleceniem, które Wydział krajowy wykonał z całą ścisłością i dokładnością, wniesiony został projekt nowej ustawy o biurach pośrednictwa pracy, oparty na zupełnie innych zasadach, aniżeli obecnie obowiązująca ustawa z roku 1904. Przedłożony projekt centralizuje kierownictwo i skupia agendy w ręce Wydziału krajowego.

Komisya administracyjna dzielając w zupełności wywody i stanowisko Wydziału krajowego co do potrzeby wydania nowej ustawy na powyższych zasadach skonstruowanej, zgadza się z treścią przedłożonego projektu, uważa tylko za stosowne wprowadzić do tekstu ustawy pewne uzupełnienia i korektury, które jednak w niczem podstaw i zasadniczej myśli projektu nie naruszają.

Projekt ustawy w redakcyi Komisji załączamy jako Alegat 1. niniejszego **Al. I.** sprawozdania.

Zmiany wprowadzone przez Komisję do projektu Wydziału krajowego omówimy poniżej w dwóch grupach, nasamprzód mianowicie zmiany poruszone przez c. k. Rząd, następnie zmiany z inicjatywy samej Komisji przeprowadzone.

I. C. k. Rząd zastrzegł sobie wprawdzie zajęcie stanowiska wobec projektu ustawy dopiero po uchwaleniu go przez Wysoki Sejm, w obecnem już wszakże stadyum sprawy zwrócił uwagę na niektóre wskazane jego zdaniem poprawki projektu Wydziału krajowego. Uczynił to mianowicie w odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa do Wydziału krajowego z 10. marca 1910. L. 3591/pr. Odpis tej odezwy zawiera alegat 2. niniejszego sprawozdania. Wobec poprawek projektu przez c. k. Rząd **Al. 2.** zaproponowanych zajęła Komisya następujące stanowisko:

1. Uwagę w sprawie uzupełnienia tytułu ustawy w tym kierunku, iżby ustawa ta obejmowała Urzędy pracy tylko przez kraj utworzone, uznała Komisya za słuszną i uwzględniła ją przez dodanie w tytule słowa „krajowych“ (Urzędów pracy).

2. w §§. 5, 6, 16 i 18 projektu oświadcza się c. k. Rząd za przyznaniem ingerencyi Administracyi państwa w sprawach, w których wedle projektu stanowić ma wyłącznie tylko Wydział krajowy w drodze rozporządzenia. Mianowicie zdaniem c. k. Rządu zarówno instrukcye normującą szczegółowo sposób funkcyonowania Urzędów pracy, (§. 5) jak i instrukcye normującą szczegółowo prawa i obowiązki Komisji pracy i jej Przewodniczącego, tudzież sposób jej funkcyonowania (§. 16) winien wydać Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem. Nadto również tylko w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem miałby Wydział krajowy oznaczać wysokość opłat (§. 6). Wreszcie regulamin krajowego Urzędu pracy ma wydać Wydział krajowy także w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem (§. 18).

Uwagi powyższe, o ile one dotyczą zabezpieczenia współdziałania Administracyi Państwa przy unormowaniu sposobu funkcyonowania urzędów pracy (§. 5)

i Komisji pracy (§. 16), Komisya uwzględniła i wstawiła do tychże §§. wyrazy: „w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem“.

Natomiast uznała Komisya za nieuzasadnione żądanie c. k. Rządu co do współdziałania w oznaczaniu wysokości opłat, pobierać się mających od pracodawców (§. 6), żądanie to bowiem nie da się usasadnić ani praktyczną potrzebą, ani też do-
 tychczasowym faktycznie c. k. Rządowi służącym zakresem uprawnienia na tem polu.

Projekt ustawy powołuje do życia urzędy pracy, jako zakłady krajowe z funduszu krajowego utrzymywane i wyłącznie przez Wydział krajowy zarządzane. Normy więc w sprawie przyczynienia się pracodawców, korzystających z tych zakładów, do kosztów ich utrzymania wydawać może z natury rzeczy wyłącznie tylko Wydział krajowy.

Zresztą już wedle dotychczas obowiązującej ustawy z r. 1904 (§. 7) rozporządzenia w sprawie opłat mających się pobierać w Biurach pracy wydawał sam Wydział krajowy bez żadnego ograniczenia.

Pod tym względem więc Komisya utrzymuje tylko status quo.

Co się zaś tyczy żądanej przez c. k. Rząd ingerencji w sprawie organizacyi krajowego Urzędu pracy (§. 18), na tej podstawie, iż w §. 13. dotychczas obowiązującej ustawy takie współdziałanie Administracyi państwowej było zastrzeżonem, to musi Komisya przede wszystkim stwierdzić, że c. k. Rząd faktycznie nie znalazł się w tem położeniu, by to zastrzeżone sobie prawo współdziałania przy układaniu regulaminu dla krajowego biura pracy mógł wykonać, regulamin taki bowiem nie został wcale wydany.

Gdy zaś krajowy Urząd pracy stanowił i stanowić będzie organiczną częścią samego Wydziału krajowego, jako jeden z jego departamentów, którego organizacya wewnętrzna z natury rzeczy należeć może wyłącznie tylko do Wydziału krajowego bez jakiegokolwiek ingerencji z zewnątrz, gdy przeto wydawanie osobnego regulaminu organizacyjnego dla tego Urzędu tem bardziej okazuje się zbędnem, że już dotychczasowe krajowe biuro pracy bez żadnego osobnego regulaminu funkcjonowało, przeto Komisya postanowiła skreślić ustęp 2-gi §. 18 jako zbyteczny, a tem samem proponowana przez c. k. Rząd poprawka stała się bezprzedmiotową.

3. C. k. Rząd oświadczył się dalej za zatrzymaniem zasady obowiązującej ustawy, mianowicie zasady bezpłatności Urzędów pracy dla poszukujących miejsc, w konsekwencji więc za zupełnem skreśleniem ustępu drugiego §. 6. projektu, który wprowadza fakultatywne takie opłaty zależne od uchwały Wysokiego Sejmu. Ewentualnie na wypadek, gdyby Wysoki Sejm uchwalił ustęp drugi §u 6. projektu w brzmieniu proponowanem przez Wydział krajowy, oświadczył się c. k. Rząd za zupełnem zrównaniem pracodawców z pracobiercami pod względem opłat, a mianowicie za zasadą, że zarówno pracodawcy jak robotnicy uiszczają winni opłaty tylko za skuteczne pośrednictwo.

Komisya stwierdza, że tendencją projektu Wydziału krajowego nie było bynajmniej pogorszenie stanu obecnego na niekorzyść robotników. Wprowadzenie do projektu fakultatywnej opłaty ze strony poszukujących pracy podyktowane było motywami bynajmniej nie finansowej, lecz jedynie i wyłącznie psychologiczno-wychowawczej natury. Opierało się na stwierdzonem niejednokrotnie doświadczeniu, że lud nasz nie ceni sobie usług zupełnie bezpłatnych, a nawet je podejrzewa.

W sprawie zaś skuteczności pośrednictwa jako kryterium rozstrzygającego o obowiązku uiszczenia opłaty, zauważa Komisya, że wprawdzie §. 7. obowiązującej ustawy nie ogranicza obowiązku tego do skutecznego tylko pośrednictwa, to jednak w myśl rozporządzeń Wydziału krajowego na podstawie tego §fu wydawanych pracodawca dotychczas już faktycznie składa opłatę tylko za skuteczne pośrednictwo. Tak

zwane „wpisowe“ tj. opłata wstępna pobierana za samo wciągnięcie w ewidencję biura bez względu na to, czy pośrednictwo przyszło następnie do skutku czy też nie, nie była od 1. stycznia 1906 wcale pobieraną w Biurach. Więc w ostatnich pięciu latach obowiązywała de facto zasada, którą Wydział krajowy wprowadził też dla tem silniejszego jej podkreślenia do ustępu trzeciego §. 6. projektu nowej ustawy.

Komisya oceniała należycie odnośnie motywy Wydziału krajowego, oświadczyła się jednak za utrzymaniem zasady dotychczasowej zupełnej bezpłatności Urzędów pracy dla poszukujących pracy, wskutek czego skreśliła ustęp drugi §. 6. projektu Wydziału krajowego, uprzedzając tem życzenie c. k. Rządu, zanim jeszcze zostało jej zakomunikowanem. Tem samym odpada druga ewentualność przez c. k. Rząd proponowana. Komisya podkreśliła jeszcze obowiązek pracodawców uiszczania opłat (w razie skutecznego wszakże tylko pośrednictwa) przez zamianę słów projektu „mogą być“ na „będą“ (pobierane opłaty) w ustępie trzecim §. 6.

4. C. k. Rząd zaproponował dalej powołanie do składu Komisji pracy (§§. 12 i 13) przy poszczególnych Urzędach pracy a przynajmniej przy Urzędach pracy w siedzibach Izb handlowych i przemysłowych delegatów tych Izb jako reprezentantów przemysłu.

Komisya uznała za słuszną tę uwagę tylko odnośnie do Urzędów pracy we Lwowie i Krakowie. Z tego powodu dodała jako ustęp ostatni §. 13. słowa: „d) jeden delegat Izby handlowej i przemysłowej“ i zmieniła w ustępie c) tego §fu słowa „pięciu“ na „czterech“ (delegatów Wydziału krajowego), których liczbę zmniejszyła o jednego celem zrobienia miejsca delegatowi Izby handlowej i przemysłowej.

Natomiast nie uwzględniła Komisya myśli wprowadzenia do Komisji pracy przy każdym Urzędzie pracy na prowincyi delegatów tych Izb. Prowincjonalne bowiem biura pracy w minimalnej tylko części zajmują się pośrednictwem pracy w poszczególnych gałęziach przemysłu. Żadne też z nich nie objęło agend biur pośrednictwa pracy w zastępstwie zawodowych stowarzyszeń przemysłowych, co przewiduje ustawa przemysłowa z 5. lutego 1907. (Dz. pp. Nr. 26) w §. 11.

5. Wobec tego niema zupełnie powodu wprowadzania do Komisji Urzędów pracy reprezentantów zawodów, które niestety niemal zupełnie z tych Urzędów nie korzystają.

6. C. k. Rząd proponuje wprowadzenie do §§. 10 i 12 projektu przepisu zabezpieczającego we wszystkich Komisjach pracy reprezentację, poszukujących pracy (robotników) i skreślenie w tym samym celu słów „według możliwości“ w ustępie d) §. 13. projektu.

Komisya uprzedziła również to życzenie c. k. Rządu, wprowadzając z własnej inicjatywy, zanim jeszcze pismo c. k. Rządu zostało jej zakomunikowanem, do ustępu pierwszego §. 10. postanowienie, że Komisya przy każdym Urzędzie pracy ma być złożoną z przedstawicieli warstwy zarówno pracodawców jak robotników, a to w interesie obudzenia tem większego zaufania do tych Urzędów. W związku z tem skreśliła też słowa „według możliwości“ w §. 13. W ten sposób zabezpieczyła Komisya ustawowo reprezentację warstwy robotniczej w każdej bez wyjątku Komisji pracy.

7. Życzenia c. k. Rządu, by w §. 19. projektu litera a) wyraz „rozporządzenia“ (Wydziału krajowego) zamienić na wyraz „instrukcye“, Komisya nie uwzględniła, prawo bowiem Wydziału krajowego do wydawania rozporządzeń wogóle, a w szczególności rozporządzeń obowiązujących w Zakładach krajowych nie może być kwestyonowane.

8. Czyniąc zadość życzeniu c. k. Rządu co do wyeliminowania ustępu f) w §. 19. o bezpłatnej poradzie prawnej w sprawach robotniczych, z powodu, że to już z istoty swej nie należy do zakresu działania biura pracy, — Komisya dotyczące postanowienie tego §-fu w zupełności skreśliła.

II. Na tem kończy Komisya omówienie zmian przez c. k. Rząd poruszonych i przechodzi do wymienienia reszty poprawek wprowadzonych z własnej inicjatywy Komisji do projektu Wydziału krajowego.

a) Komisya uzupełniła tytuł ustawy przez dodanie wyrazów: „i opieki nad wychodźcami“, aby przez to i ten cel ustawy dobitniej zaznaczyć;

b) wszędzie, gdzie projekt ustawy nazywa nową organizację: „Urzędy pośrednictwa pracy“ Komisya admin. nazywa je krócej: „Urzędy pracy“, bo zresztą w potocznej mowie przyjęła się już taka nazwa;

c) do §. 7. projektu ustawy wprowadza Komisya admin. dodatek tej treści, iż te reprezentacje, w których ckręgu będzie zaprowadzonym Urząd pracy, mają się co do wysokości świadczeń na rzecz tegoż Urzędu przedewszystkiem same między sobą porozumieć, a gdyby porozumienie między nimi do skutku nie przyszło, stosunek świadczeń oznaczy Wydział krajowy.

Dodatek ten wyjęty z §. 6. dotąd obowiązującej ustawy będzie miał, jak się to samo przez się rozumie, tylko wówczas w praktyce zastosowanie, jeżeli Wydział krajowy po myśli §. 4. projektu ustawy oznaczy, iż działalność danego Urzędu pracy rozciągać się ma na dwa lub więcej powiaty;

d) w §. 19, gdzie jest szczegółowo określony zakres działania krajowego Urzędu pracy, wprowadza Komisya w ustępie c) dodatek, iż tenże Urząd będzie miał za zadanie zbierać „zamówienia i kontrakty od pracodawców zakrajowych“.

e) Nadto wprowadza Komisya jako nowy ustęp (f) postanowienie, iż także „opieka nad stałymi i czasowymi wychodźcami poza granice kraju“ należy do zakresu działania krajowego Urzędu pracy. Obowiązek ten wypływa zresztą z postanowienia §. 1. projektu.

Komisya administracyjna zastanawiała się również nad projektowanym etatem urzędników przy kreować się mających Urzędach pracy.

Wysoki Sejm w załatwieniu wniosku Komisji budżetowej, której przydzielonem zostało sprawozdanie Wydziału krajowego o kosztach utrzymania urzędników pracy na rok 1910, uchwalił tylko preliminowane wydatki, o projektowanym zaś etacie urzędników nie powziął uchwały.

Wypada tedy Komisji administracyjnej i tej części sprawozdania Wydziału krajowego dotknąć i wnioski tam postawione tutaj włączyć.

Wydział krajowy proponuje powoływanie na urzędy przy biurach pracy ludzi z wykształceniem akademickim, a w braku kandydatów o pełnych kwalifikacjach obsadzenie posad urzędnikami kontraktowymi. Komisya administracyjna podziela zdanie Wydziału krajowego, iż na Urzędy o trudnych i ważnych zadaniach powoływać należy ludzi z wyższem wykształceniem; zarazem jednak Komisya wyraża powątpiewanie, czy łatwem będzie przy słabych widokach na przyszłość pozyskać odpowiednie siły. Wydział krajowy proponuje bowiem tylko po jednej posadzie w VIII. i IX. randze, a 14 posad w X-tej, 13 zaś w XI. randze. Komisya pozostawić musi stworzenie lepszych widoków dla urzędników tych biur na przyszłość uznaniu Wydziału krajowego, tutaj pragnie tylko zaznaczyć z naciskiem, iż kierownicze stanowiska winny być bezwarunkowo obsadzone urzędnikami o wyższych kwalifikacjach, gdyż inaczej i ta nowa organizacja mogłaby nie dopiąć celu.

Proponowany etat Komisya administracyjna w zupełności przyjęła i przedstawia go poniżej (ad 3.) Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

W sprawie pokrywania kosztów nowych Urzędów pracy według projektu ustawy o biurach pracy, wniósł Wydział powiatowy w Cieszanowie a za nim Wydziały powiatowe Stryj L. 2.792, Tarnopol L. 2.838/8, Jaworów L. 2.839/8, Bóbrka L. 3.009/8, Stary Sambor L. 3.052/8, Brzozów L. 3.053/8, Tarnobrzeg L. 3.096/8, Żywiec L. 3.191/8, Brody L. 3.268/8, Turka L. 3.825/09 i Kamionka L. 4.819,09 — petycje do Wysokiego Sejmu, w których proszą, aby nie nakładać na Wydziały powiatowe projektowanego w §. 7. ciężaru dostarczania Urzędom pracy odpowiedniego lokalu z opałem i oświetleniem.

Komisyja administracyjna uznając za słuszne motywa przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego co do kwestyi kosztów, dodać musi, iż przerzucenie tak drobnej części kosztów dotknie tylko interesowane powiaty, że więc słuszną jest rzeczą, aby one także partycypowały w kosztach utrzymania.

Stojąc zaś na stanowisku ogólnej gospodarki finansowej kraju, Komisya stwierdza, iż koszta utrzymania Urzędów pracy będą znacznie mniejsze dla opodatkowanych, jeżeli Wydziały powiatowe będą ustawowo pociągnięte do świadczeń w naturze, niż gdyby Wydział krajowy pokrywać musiał wydatki na ten cel gotówką z funduszu krajowego.

Komisyja proponuje tedy przejście do porządku dziennego nad powołaniami petycjami.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdania Wydziału krajowego z 25. czerwca 1908 L. 65.062, z 29. lipca 1909 L. 85.109 i z 14. lipca 1910 L. 84.379 przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Sejm uchwała załączony /./ projekt ustawy.

AI. I.

III. 1. Sejm ustanawia w etacie urzędników Wydziału krajowego dla Urzędów pracy następujące posady:

a) konceptowe:

1	posadę wicesekretarza z poborami VIII. rangi;		
1	„ adjunkta	„	IX. „
14	posad konceptistów	„	X. „
13	„ asystentów	„	XI. „

b) rachunkowe:

1 posadę asystenta z poborami XI. rangi;

c) manipulacyjne:

1 posadę pisarza z poborami XII. rangi.

2. Pobory powyższych urzędników wyznacza Sejm w wysokości ustalonej uchwałą sejmową z dnia 16. marca 1907.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zamianowania urzędnikami konceptowymi w etacie urzędów pracy nie tylko kandydatów ze studjami prawniczemi, lecz także w miarę uznania kandydatów z ukończonemi równorzędnemi studjami wyższemi.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby w braku kandydatów o pełnych kwalifikacyach obsadzał według swego uznania posady w Urzędach pracy urzędnikami kontraktowymi bez praw emerytalnych.

IV. Nad petycjami Ls 2.269, 2.792, 2.838, 2.839, 3.009, 3.052, 3.053, 3.096, 3.191 ex 1908 i 3.825, 4.819 ex 1909 przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący:

Laskowski.

Sprawozdawca:

Wrześniowski.

Ustawa

z dnia . . . . . o organizacyi krajowych urzędów pracy i o organizacyi opieki nad wychodźcami.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Celem organizacyi publicznego pośrednictwa pracy, jako też celem roztoczenia opieki nad stałym i czasowym wychodźstwem poza granice kraju i państwa, zakładane będą w kraju Urzędy pracy.

§. 2.

Urzędy pracy są zakładami krajowymi.

Organizuje je i utrzymuje Wydział krajowy w granicach budżetu na ten cel przez Sejm uchwalonego, kosztem funduszu krajowego z przyczynieniem się powiatów względnie miast, w §§. 7. i 8. określonym.

§. 3.

Personal urzędniczy i służbowy mianuje Wydział krajowy w ramach etatu przez Sejm uchwalonego.

§. 4.

Ilość Urzędów pracy, ich siedziby i okręgi działalności oznacza Wydział krajowy.

§. 5.

Szczegółowe przepisy o sposobie funkcyonowania Urzędów pracy określi instrukcyja, którą wyda Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem drogą rozporządzenia.

§. 6.

Urzędy pracy spełniają swoje zadanie wobec szukających pracy względnie wychodźców bezpłatnie.

Od pracodawców będą pobierane opłaty za skuteczne pośrednictwo.

Wysokość opłat oznacza Wydział krajowy.

Opłaty wpływają do funduszu krajowego i służą na opędzenie kosztów utrzymania Urzędów pracy.

§. 7.

Reprezentacje powiatów, w których okręgu założono Urząd pracy (§. 4.), obowiązane będą przyczyniać się do kosztów jego utrzymania przez dostarczenie odpowiedniego lokalu biurowego wraz z dostatecznym opałem i oświetleniem.

Wydział krajowy orzeka, czy lokal dostarczony jest odpowiednim, jakoteż czy ilość i jakość opału i oświetlenia jest wystarczającą. Stosunek, w jakim te powiaty mają się przyczyniać do powyżej określonych świadczeń, oznaczony zostanie w drodze wzajemnego porozumienia między interesowanymi reprezentacjami powiatowymi.

W razie, gdyby porozumienie do skutku nie przyszło, stosunek ten oznaczy Wydział krajowy.

Od wyżej określonego obowiązku może Reprezentacja powiatu uwolnić się w całości lub w części przez uiszczenie w gotówce rocznego ryczałtu, którego wysokość oznaczy Wydział krajowy.

§. 8.

W taki sam sposób (§. 7.) obowiązane są Reprezentacje miast Lwowa i Krakowa przyczyniać się do utrzymania Urzędów pracy, w tych miastach założonych.

Ponadto zaś Reprezentacje tych miast obowiązane są pokrywać połowę wydatków poniesionych na personal urzędniczy i służbowy tychże Urzędów. Wypłata przypadającej na Reprezentację miasta z tego tytułu kwoty nastąpi corocznie z dołu na podstawie wykazu odnośnych wydatków, przedłożonego przez Wydział krajowy.

§. 9.

Gdyby Reprezentacja powiatu względnie miast Lwowa i Krakowa nie dopełniła obowiązku w §. 7. względnie w §. 8. określonego, wówczas odnośne wydatki zostaną pokryte zaliczkowo z funduszu krajowego, a następnie Wydział krajowy wstawi te należności w budżet powiatowy lub miejski i nałoży na ich pokrycie dodatki do podatków.

§. 10.

Przy każdym Urzędzie pracy utworzoną zostanie Komisya pracy, złożona z przedstawicieli warstw pracodawców i robotników.

Komisya jest organem doradczym Wydziału krajowego we wszystkich sprawach mających związek z zadaniami Urzędu pracy. W szczególności jest obowiązkiem Komisji udzielać Wydziałowi krajowemu swej opinii w sprawach, w których tego zażąda, jakoteż przedkładać samoistnie wnioski mające na celu jak najskuteczniejszą działalność Urzędu pracy ze stanowiska lokalnych warunków i potrzeb.

§. 11.

Przewodniczącemu Komisji służy zarazem prawo wglądu w czynności Urzędu pracy i nadzoru w granicach obowiązujących Urząd przepisów i rozporządzeń.

§. 12.

W skład Komisji pracy, wyjąwszy Urzędy we Lwowie i Krakowie, (§. 13.) wchodzi:

- a) dwóch delegatów mianowanych przez Wydział powiatowy, w którego okręgu Urząd istnieje,
- b) trzech delegatów mianowanych przez Wydział krajowy, z których dwóch ma być z pośród przedstawicieli warstw robotniczych.

§. 13.

We Lwowie i w Krakowie wchodzi w skład Komisji:

- a) pięciu delegatów mianowanych przez Radę miejską,
- b) jeden delegat mianowany przez Wydział powiatowy,
- c) czterech delegatów mianowanych przez Wydział krajowy, z których dwaj mają być mianowani z pośród przedstawicieli warstw robotniczych,
- d) jeden delegat Izby handlowej i przemysłowej.

§. 14.

Gdyby która z wymienionych w §§. 12. i 13. władz lub instytucji zaniedbała mianować swego delegata do Komisji, wówczas w jego miejsce zamianuje brakującego członka Komisji Wydział krajowy.

Mandat członków Komisji trwa trzy lata. W razie ustąpienia członka przed upływem trzechlecia, należy skład Komisji uzupełnić.

§. 15.

Przewodniczącego Komisji mianuje Wydział krajowy z pośród członków Komisji.

Uchwały Komisji zapadają większością głosów obecnych. W razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, za którym głosował przewodniczący.

§. 16.

Szczegółowe postanowienia o prawach i obowiązkach Komisji i jej przewodniczącego, jakoteż o sposobie jej funkcjonowania określi instrukcja, którą wyda Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem drogą rozporządzenia.

§. 17.

Zwierzchności gmin i przełożenia obszarów dworskich, jakoteż Wydziały powiatowe obowiązane są współdziałać z Urzędami pracy w skutecznym wykonywaniu ich zadań w sposób określony zarządzeniami Wydziału krajowego.

§. 18.

Przy Wydziale krajowym założonym zostanie Krajowy Urząd pracy jako fachowy organ Wydziału krajowego dla wszystkich spraw wynikających z wykonania niniejszej ustawy.

§. 19.

W szczególności jest zadaniem Krajowego Urzędu pracy :

a) opracowywać i przedkładać wnioski we wszystkich sprawach, w których Wydział krajowy z mocy niniejszej ustawy powołanym jest do wydawania rozporządzeń i zarządzeń ;

b) przeprowadzać w myśl uchwał i poleceń Wydziału krajowego organizację Urzędów pracy, kierować nimi i nadzorować je, jakoteż w ogóle czuwać nad ich rozwojem ;

c) utrzymywać ewidencję popytu i podaży pracy, zbierać informacje o stosunkach zarobkowych, oraz przyjmować zamówienia i kontrakty od pracodawców zakrajowych i udzielać je do wiadomości i użytku Urzędom pracy ;

d) dążyć do wyrównania popytu i podaży pracy między poszczególnymi Urzędami ;

e) badać stosunki oraz zbierać wiadomości dotyczące wychodźstwa z kraju i w sposób odpowiedni je ogłaszać do wiadomości powszechnej oraz spełniać funkcję bezpłatnego biura informacyjnego w sprawach emigracyjnych ;

f) sprawować opiekę nad wychodźcami czasowymi i stałymi poza granicami kraju ;

g) ogłaszać corocznie drukiem sprawozdania z działalności swojej i istniejących Urzędów pracy.

§. 20.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Powiatowe i miejskie Biura pośrednictwa pracy, założone na zasadzie ustawy z 16. marca 1904 Nr. 56 Dz. u. kraj. pozostają czynne aż do chwili, gdy z mocy uchwały Wydziału krajowego (§. 4.) zostaną bądź zwinięte bądź zreorganizowane na zasadzie niniejszej ustawy.

§. 21.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych, handlu, rolnictwa i robót publicznych.

O d p i s

pisma c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 10. marca 1910
L. 3.591/pr. Projekt ustawy o publicznych biurach pośrednictwa pracy do
Wydziału krajowego we Lwowie.

J. E. Pan c. k. Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanymi władzami centralnymi reskryptem z dnia 25. lutego b. r. L. 5.890 oznajmił, że objęty sprawozdaniami Wydziału krajowego z dnia 25. czerwca 1908 L. 65.061 i L. 65.062 projekt o organizacyi publicznego pośrednictwa pracy, co do którego c. k. Rząd zastrzega sobie zajęcie stanowiska po uchwaleniu go przez Sejm, daje powód do następujących uwag:

Przedewszystkiem celem uniknięcia nieporozumień w szczególności ze względu na to, że także biura pośrednictwa pracy, których tworzenie należy po myśli §. 11. b, ustawy przemysłowej do stowarzyszeń przemysłowych, mają charakter publicznego pośrednictwa pracy, byłoby wskazaniem wyraźnie zaznaczyć w tytule projektu ustawy, że ustawa obejmuje tylko przez kraj utworzone zakłady pośrednictwa pracy. Z powodu tego powinien tytuł projektu brzmieć mniej więcej: „Ustawa z dnia..... o organizacyi publicznych krajowych biur pośrednictwa pracy“.

W §§. 5. i 16. należałoby celem zabezpieczenia pożądaney ingerencyi Administracyi państwowej słowa „Wydział krajowy w drodze rozporządzenia“ zastąpić słowami: „Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem“.

Postanowienie §. 6. w brzmieniu projektu zmienia stan obecny na niekorzyść pracowników.

Mianowicie według obowiązującej obecnie ustawy jest pośrednictwo pracy dla pracowników bez wyjątku bezpłatnem a taryfowe należytości można ściągać od pracodawców bez względu na dojście do skutku pośrednictwa pracy.

Natomiast według projektu można ściągać należytości na podstawie uchwały Sejmu także od pracowników bez jakiegokolwiek ograniczenia, podczas gdy ściąganie ich od pracodawców ograniczonem jest tylko do skutecznego pośrednictwa.

Zdaniem c. k. Rządu wskazaniemby zatem było opuścić ustęp drugi §. 6. a), gdyby się Reprezentacya kraju do tego nie przychyliła, byłoby pożądanem najzupełniej zrównać w powyższym względzie pracowników z pracodawcami i przyznać Administracyi państwowej wpływ na oznaczanie wysokości opłat.

Co do unormowanego §§. 12. i 13. składu komisji biur pośrednictwa pracy wypadałoby rozważyć, czy nie należałoby powołać do tych komisji wogóle, a przynajmniej do tych, które będą utworzone przy zakładach istniejących w siedzibie Izby handlowej i przemysłowej, także zastępcę przemysłowców, którego delegacyę należałoby poruczyć odnośnej Izbie handlowej i przemysłowej.

Gdy odpowiednie zastępstwo pracowników w tych komisjach jest nietylko słusznem, lecz podniosłoby nadto w każdym razie znacznie zaufanie klas pracują-

cych do biur pośrednictwa pracy, wypadaloby z jednej strony odpowiednio uzupełnić §. 12. z drugiej zaś strony skreślić w §. 13. lit. b) słowa: „według możności“, lub w inny sposób ustalić tekst ustawy w ten sposób, by zabezpieczała pracownikom stosowne zastępstwo w tych komisjach.

Z uwagi na to, że krajowe biuro pracy ma na względzie także ochronę wychodźców, należałoby przyznać Administracyi państwowej także odnośnie do ustanowienia regulaminu czynności tego biura takie współdziałanie, jakie jest już jej zastrzeżonem §. 13. obowiązującej ustawy i należałoby z tego powodu odpowiednio zmienić ustęp 2-gi §. 18.

Ze względu na te zmiany jakoteż ze względu na zmiany §§. 5. i 16. należałoby w §. 19. lit. a) wyraz „rozporządzenia“ zastąpić może słowem „instrukcye“. Postanowienie §. 19. lit. f) byłoby lepiej w zupełności wyeliminować, ponieważ udzielanie pomocy prawnej nie należy już z istoty swej do zakresu działania biura pośrednictwa pracy.

O tem mam zaszczyt Wydział krajowy zawiadomić.

C. k. Namiestnik
Bobrzyński w. r.

